

Muziek in JK ACOUSTICS OPTIMA 7 Optima Forma

Het is alweer ruim een jaar geleden dat ik de door Johan Ketelaar ontworpen Style luidspreker in mijn woonkamer mocht verwelkomen. Ditmaal stel ik niet mijn woonkamer maar mijn luisterruimte open en wel voor de wat meer prestigieuze, onlangs geïntroduceerde Optima 7.

Voor de kenner van het luidsprekergamma van JK Acoustics moet Optima een bekend begrip zijn. De lijn startte ooit met de Optima 1, een tweeweg studiomonitor. De eerste staande modellen die volgden leken in niets op het model dat nu in mijn luisterruimte staat. Het waren de geijkte, klassiek gevormde, rechthoekige pilaren waarvan ook nu nog vaak de vorm door speakerfabrikanten gebruikt wordt. De vormgeving van de Optima 7 wijkt daar echter duidelijk van af. Hij grijpt terug op

die van zijn voorganger, de Optima 6, welke op zijn beurt gebruik maakt van nieuwe ontwerp inzichten die Johan Ketelaar voor het eerst toepaste in een luidspreker die nu niet langer leverbaar is; de JK 04. Dat was de eerste luidspreker met de zo kenmerkende nauwkeurig berekende afschuivingen aan de voorzijde die er voor zorgen dat de afstraling verbetert. Daardoor hoeft de luisteraar niet langer exact op de luisteraars plaats te nemen om van het stereobeeld te kunnen genieten. Door de afschuivingen zijn er tussen de zijwanden en het front aan beide zijden twee stroken ontstaan die over de gehele hoogte van de speaker lopen. De voorste strook staat onder een hoek van 38 graden en de daarnaast gelegen strook onder een hoek van 76 graden. Volgens de ontwerper wordt de beste stereoweergave verkregen wanneer deze laatstgenoemde strook bij het opstellen van de luidspreker loodrecht op de achterwand van de luisterruimte wordt geplaatst. De tussen de achterwand en de achterzijde van de luidspreker gevormde hoek bedraagt dan 14%.

Optima 7

Het op lage, brede, geribbelde rubber voeten rustende testmodel legt een gewicht van 29 kilo in de schaal. De behuizing is 980 mm hoog, 265 mm breed en 305 mm diep en is akoestisch gedempt met bitumen en speciaal viledon dempingsmateriaal. Zijn nominale impedantie bedraagt 7 Ohm en er is op 1 meter afstand een effectieve geluidsdruk van 87 dB. Volgens de fabrikant vraagt de luidspreker met deze getallen om een versterker die 25 Watt of meer per kanaal levert. Het frequentiebereik loopt volgens opgave van 40 Hz tot 25 Hz. Tijdens een meting in de winkel van JK Acoustics liet de luidspreker een mooie rechte lijn binnen +/- 2 dB zien. Getallen die ik in mijn eigen luisterruimte kon reproduceren. Het in visuele zin grootste verschil met zijn voorganger is het formaat van het op een kunststof frame gespannen luidsprekerdoek. Bij de Optima 6 bedekt dit afneembare front de gehele voorzijde terwijl bij de Optima 7 alleen het bovenste deel afgedekt wordt. Doordat er verder geen poort te zien is word je snel op het verkeerde been gezet en verwacht je dat alle units bovenin de gesloten behuizing geplaatst zullen zijn. Dit is echter niet het geval. Johan Ketelaar noemt de Optima 7 een tweeweg systeem, met een onder in de kast geplaatste derde luidspreker die voor het sublaag zorgt. Dit is een symmetrische belasting die zorgt voor extra laag. Het ontwerp wordt alleen verraden door de aan de achterzijde geplaatste luidspreker aansluitingen. Er zit één set helemaal bovenaan en een tweede set helemaal onderaan. Bij het op onberispelijke wijze wit gespoten testmodel - ook leverbaar in andere uitvoeringen - worden beide sets met elkaar verbonden door lange, over de totale hoogte van de achterzijde strakgespannen verzilverde koperkabels (CS-12 van VDH). De Optima 7 is een verbeterde versie van de Optima 6. Hoewel uiterlijk op het eerste gezicht misschien weinig veranderd lijkt te zijn, bij nadere beschouwing zijn er aanpassingen in het filter gerealiseerd en blijken er ook andere units in te zitten. Werd in de voorganger nog een Franse Focal tweeter ingezet voor de hoogweergave, in dit model

is zijn plek ingenomen door een Scandinavische ScanSpeak dome. Zowel deze tweeter als de Peerless mid/laag weergever en de Peerless sublaag unit zijn vervaardigd uit aluminium ten einde chassis resonanties optimaal te dempen. Het filter van het midden/hoog heeft een mooi gekozen scheidingsfrequentie van 3300 Hz/18 dB per octaaf. Teneinde faseproblemen te voorkomen wordt het laag niet uit het middengebiet gefilterd. Het sublaag wordt gefilterd op 125 Hz/6dB per octaaf. De hoog en mid/laag weergevers bevinden zich in een gesloten behuizing. Het sublaag wordt afgestemd door middel van een poort die zichtbaar wordt zodra het afneembare front verwijderd wordt. Opvallend is dat dit front niet voor, maar in de baffle valt. Zodra het verwijderd is ontstaat er dus een lichte verdieping. Iets wat ik, omdat ik altijd zonder fronts speel, in visuele zin minder mooi vind. Wanneer ik dit tijdens het opstellen van de luidsprekers tegen Johan zeg vertelt hij tot mijn niet geringe verbazing dat de speaker ook zonder afneembaar front geleverd kan worden. In dat geval loopt de baffle zonder verdieping door tot aan de bovenkant en ontbreken uiteraard ook de vier zwarte gaatjes waarin bij het testmodel de pootjes van het frame met speakerdoek houvast kunnen vinden. Ik zou zo snel geen tweede fabrikant kennen die deze in visueel opzicht belangrijke optie biedt. Hulde! Maar laat ik terugkeren naar de beschrijving van het verdiepte bovenste deel van de voorkant. Hierin zijn drie boven elkaar gelegen uitsparingen te ontdekken. In de middelste bevindt zich de mid/laag weergever met daar vlak boven de tweeter. De onderste opening is de eerder genoemde poort van het sublaag. Een groot voordeel van die poort aan de voorkant - die tijdens de luistersessies overigens niet hoorbaar was - is dat de speaker ook redelijk dicht bij een achterwand kan worden geplaatst waardoor hij in veel interieurs vrij gemakkelijk zal kunnen worden geïntegreerd.

Opstellen

In eerste instantie plaats ik de luidsprekers op de plekken waar mijn huidige referentie tot 15000 euro - de Deense Audiovector Si3 Avantgarde Arreté - optimaal presteert. Johan neemt plaats op de luisterplek en vindt dat het laag te veel rondloopt waarna ik ze op zijn aanwijzingen wat dichters naar elkaar toeschuif. Uiteindelijk bevalt een onderlinge afstand van 2 meter 10 het best, gemeten van hart tweeter tot hart twee-

▶▶NEXT

ter. De mate van toe-in bepaal ik door het toepassen van de eerder beschreven richtlijn. Na wat schuifwerk wordt proefondervindelijk bewezen dat dit ook in mijn luisterruimte de meest optimale toe-in is voor het verkrijgen van het meest optimale stereobeeld. Beide luidsprekers staan volledig vrij in de ruimte, ver van zij- of achterwand. Johan heeft mijn Siltech Classic luidsprekerkabels verbonden met de aan de onderkant van de luidspreker gesitueerde aansluitingen maar later vervang ik deze kabels door een set Type III luidsprekerkabels van JK Acoustics die ik aansluit op de bovenste connectoren. Het geluid wordt daarmee kernachtiger en in mijn beleving beter dan met de Siltech Classics die mij weer beter bevallen in combinatie met zowel mijn Audiovectors als mijn Opera Callas Diva vloerstaanders die zich eveneens in deze ruimte bevinden. Aan de andere kant van de Type III kabel zit het grootste deel van de tijd de NAD M2 die mij enige tijd door de importeur ter beschikking werd gesteld. De Optima 7 laat vanaf de

eerste noot horen wat een mooie versterker dit is. In mijn oren de eerste digitale versterker die de verfijning van een kleine buizenversterker gepaard doet gaan met de kracht, controle en autoriteit van een grote transistor versterker. Als digitaal loopwerk dient de Esoteric SA-10 waarbij het digitale signaal via een Apogee Wyde Eye kabel naar de dac van de M2 gestuurd wordt. Analogoom komt van de TW Acoustics Raven Two waarvan de SME 309 met Lyra Delos MC element via een gebalanceerde John van Gent Magic-Link Reference zijn muzikale signaal aanlevert aan de ASR Basis Exclusive phono voorversterker. Ook de verbinding tussen phono en M2 geschiedt met eenzelfde John van Gent interlink. Netsnoeren zijn van Essential Audio Tools.

Luisteren

Wanneer ik in gedachten de geluidsbeelden oproep van mijn bekende luidsprekers met Focal tweeters en datzelfde doe

met weergevers die gebruik maken van Scanspeak tweeters dan kom ik tot de conclusie dat ik in alle gevallen de voorkeur geef aan de Scandinavische hoog units. Het zal u dan ook niet verbazen dat ik de overstap toejuich die de ontwerper gemaakt heeft naar een Scandinavische tweeter voor zijn Optima 7. Ook al heeft hij dan niet de absolute top radiator ingezet. Dat fraaie hoog is tonaal mooi in balans met het open midden en het strakke laag. Iets wat op een zeer muzikale wijze naar voren komt tijdens het draaien van de cd van Tony Bennett & K.D. Lang met de titel A Wonderful World. De luidsprekers benadrukken precies de juiste mate van intimiteit, warmte en rust die deze opname kenmerken. Daardoor komen zowel de oude Amerikaanse crooner als de inmiddels ook al niet meer zo jonge Lang beiden erg overtuigend over wanneer zij elkaar toezingen 'I'm Confessin' (That I Love You): Ieder spoortje hardheid, glazigheid of irritatie oproepende scherpte is deze luidspreker vreemd. Dat komt ook tot uitdrukking tijdens het beluisteren van een oude Riverside opname van Chet Baker in New York. De trompet van Chet en de sax van Johnny Griffin - bijgestaan door onder andere de oude Miles Davis ritme sectie bestaande uit bassist Paul Chambers en drummer 'Philly' Joe Jones - duelleren op het scherpst van de snede zonder dat er ook maar enige mate van luistermoeheid dreigt. Sax en trompet staan wat meer op de voorgrond en ook dit diepteaspect wordt mooi gelaagd weergegeven. De presentatie kan niet echt laidback worden genoemd maar kan evenmin als up-

front worden gekenmerkt. Er is muzikale spanning en een gevoel van betrokkenheid die maakt dat je wilt blijven luisteren. Ook al is de hoogtaafbeelding in verhouding minder dan de breedte en diepte informatie waardoor het lijkt alsof Chet zittend speelt. Iets wat hij gedurende zijn laatste optredens zoals in Tokyo wel deed maar dat in deze opname uit 1958 nog niet het geval was. Het beeld is groot al kan de luidspreker bij het draaien van Yello's 'Touch' niet in dezelfde mate het (pseudo) Q sound effect bereiken als de (tweemaal duurdere) Deense referentie speakers. Symfonische muziek is zeer genietbaar via de Optima 7. Ik ben niet anders gewend van Johan Keteleer dan dat de wanden van zijn behuizingen voldoende dik en stevig zijn om ook gedurende het draaien van Richard Wagner's werk verschoond te blijven van ongewenste resonanties. Koper en pauken in Parsifal - in de uitvoering van Neeme Järvi met het Royal Scottish National Orchestra - bewijzen dat ik in mijn verwachting niet teleurgesteld word. Violen behouden hun zijdezachte klank en ook de grote en de kleine dynamiekverschillen die zo kenmerkend zijn voor deze muziek worden mooi weergegeven. Een aspect wat nog duidelijker wordt wanneer ik opus 109 draai, één van Jean Sibelius' laatste orkestrale werken in de uitvoering van Kansas City Symphony onder leiding van Michael Stern. Muziek bij Shakespeare's Tempest waarin de dreiging en de beklemming die op de muziek meedrijft tijdens de aanloop en het uiteindelijke uitbarsten en woeden van de storm lang niet door iedere luidspreker kan worden overgebracht. Dat de Optima 7 hier wel in slaagt, is een compliment waard.

De ultieme Optima

Eén van de belangrijkste eisen waar een luidspreker aan moet voldoen is wat mij betreft dat hij in staat moet zijn om de intentie van de muziek, of liever nog de componist, tot uitdrukking te brengen. Mijn voorbeeld van de wijze waarop de Optima 7 omging met de muziek van Jean Sibelius geeft aan dat deze luidspreker daar uitstekend toe in staat is. Net zo goed als hij om weet te gaan met menselijke stemmen, akoestische instrumenten, muzikale uitingen van zowel grote als kleine bezettingen, elektronische (techno) muziek en groot dynamisch symfonisch werk. In feite is er geen muzieksoort waar deze allrounder niet mee om weet te gaan. In mijn beleving is deze 7 de ultieme Optima. Waarmee hij niet alleen interessant is voor bezitters van een eerdere Optima die de laatste stap binnen deze Optima range willen realiseren, maar ook voor instappers in het JK Acoustics geluid in deze prijsklasse. Van harte aanbevolen voor de ware muzikliefhebber die een luidspreker zoekt in dit prijssegment.

Jan de Jeu

PRIJS
JK ACOUSTICS OPTIMA 7 € 3250 PER SET

JK ACOUSTICS, TEL: 0525-652639, WWW.JKACOUSTICS.NL

► END